

Nationaal Programma RES Regionale Energie Strategie

Introductie cursus energietransitie voor raadsleden

20 april 2022

Lian Merkx, Karen Arpad en Pascale Georgopoulou

Welkom

Programma:

- 19.30 – 19.40 Welkom
- 19.40 – 20.05 Introductie energietransitie door Lian Merkx (VNG) en Karen Arpad (NP RES)
- 20.05 – 20.15 Interview met Teunis Reedijk over de rol van het raadslid in de energietransitie
- 20.15 – 20.45 Vragen deelnemers
- 20.45 – 21.00 Tips en afsluiting

Waarom een inwerkprogramma door VNG en NPRES

- Ondersteunen van gemeenteraadsleden bij de invulling van hun rol bij de energietransitie.
- Sterkere rol bij de RES en betrokkenheid met de energietransitie vergroten.
- Actuele informatie en beantwoorden vragen

- De energietransitie: voor welke opgave staan we?
- Wat is de rol van de raadsleden in deze opgave?

Voor welke opgave staan we?

Het Klimaatakkoord uit 2018:

- Doel: In 2030 stoten we in Nederland 49% minder broeikasgassen uit dan we in 1990 deden.
- Elektriciteit: In 2030 komt 70 procent van alle elektriciteit uit hernieuwbare bronnen.
- Gebouwde omgeving: In 2050 moeten 7 miljoen woningen en 1 miljoen gebouwen van het aardgas af.

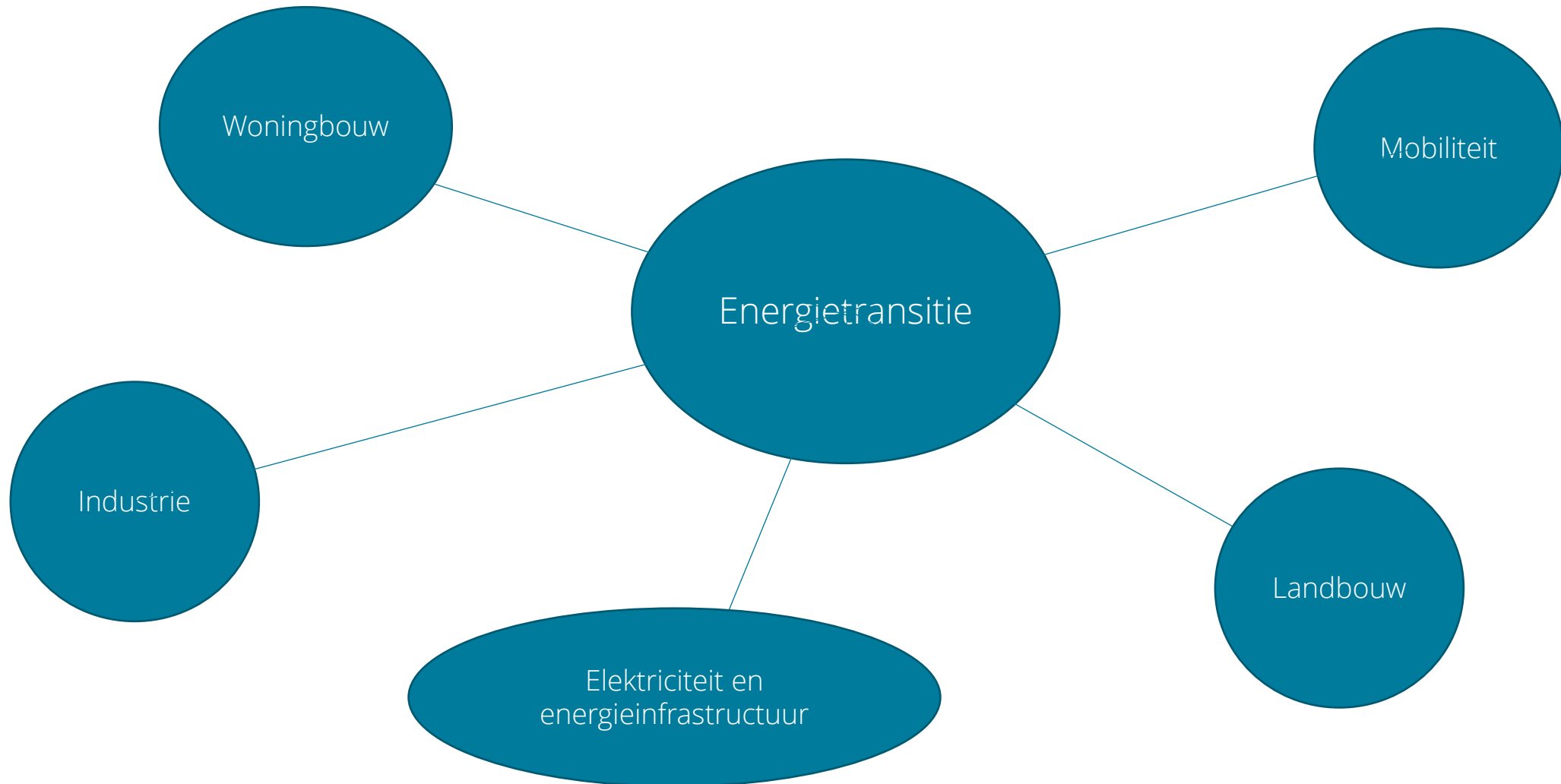
Het Coalitieakkoord uit 2021:

- Nieuw doel: in 2030 55% CO2 reductie in Klimaatwet, in beleid streven naar 60% CO2 reductie in 2030.
- Een klimaat- en transitiefonds van €35 miljard voor de komende 10 jaar (aanvullend op SDE++)
- Inzet op voldoende vakmensen

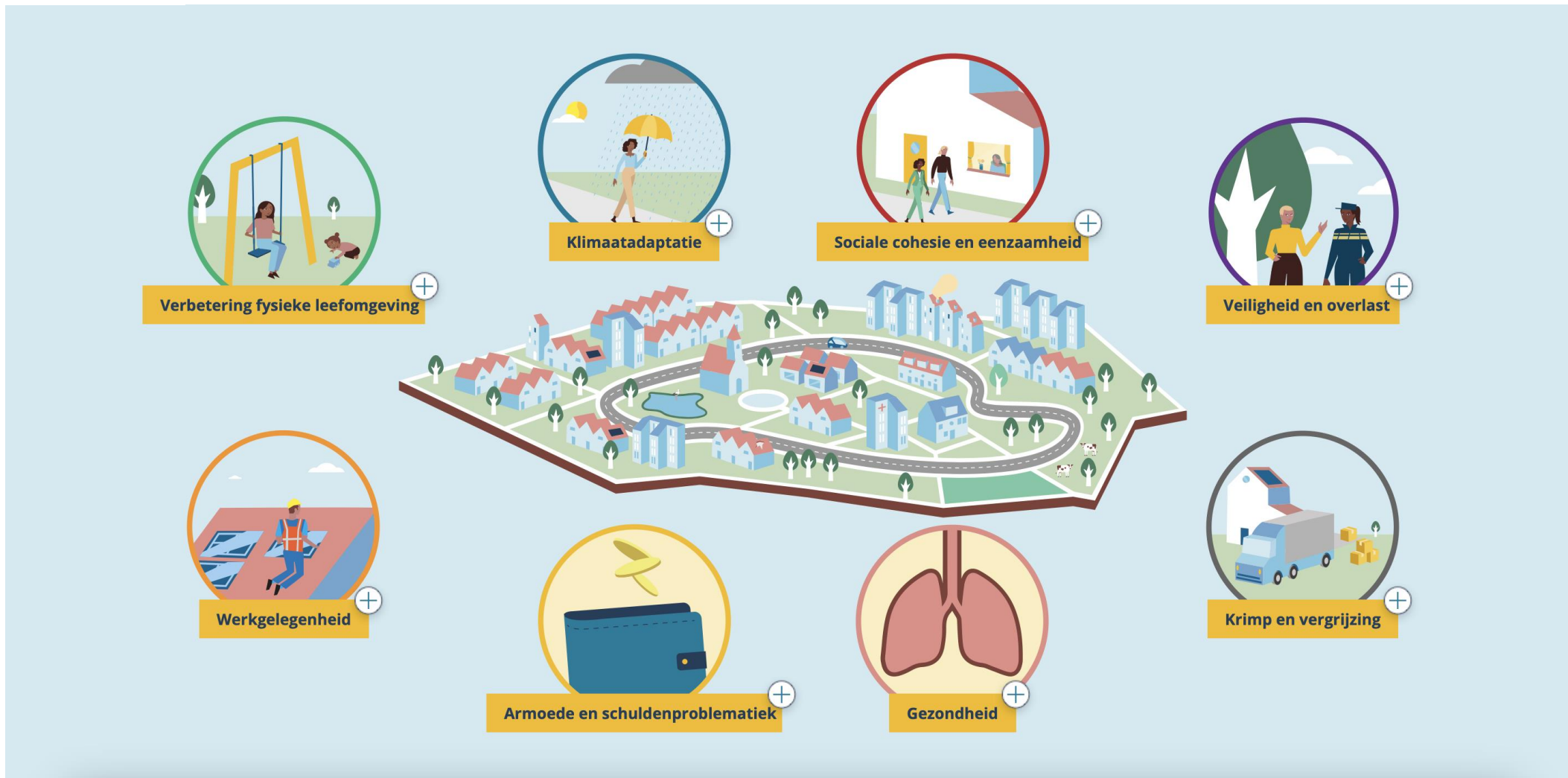
Europese verplichtingen

Gebouwde omgeving:

- Bestaande bouw: elk jaar minimaal twee labelstappen voor 300.000 woningen en andere gebouwen.
- Nieuwbouw: vanaf 2020 "bijna energieneutraal"(BENG) (overheidsgebouwen al vanaf 2018).
- Per 1 januari 2023 moet een kantoorgebouw minimaal energielabel C hebben.
- Herziening Europese richtlijnen n.a.v. Fit for 55: Aanvullende eisen voor energiestatistiek gebouwen, energiecificering van gebouwen en regelmatige keuring van cv-ketels en airconditioningsystemen in gebouwen (zie Factsheet EPBD en EED).
- Fit for 55 in onderhandeling: hoger ambitieniveau en extra verplichtingen

— Verbinding opgaven in de wijkaanpak —

Type vastgoed	Subdoelgroep
Woningen	Koopwoningen (collectieve en individuele aanpak)
	Huurwoningen (particulier en woningbouwcorporaties)
	Verenigingen van Eigenaren
Bedrijven	MKB
	Recreatief vastgoed
	Utiliteit (overige bedrijven)
Maatschappelijk vastgoed	Sport- en cultuur
	Zorg- en welzijn
	Publiek vastgoed

Overige

Data en monitoring (DEGO)
Ontzorging maatschappelijk vastgoed
Nationaal ondersteuningsprogramma GO

Beleid

Transitievisie warmte
Regionale structuur warmte
Wijk uitvoeringsplannen
Omgevingsplan
Participatiebeleid

Instrumenten

Juridische

Wet Gemeentelijke instrumenten
Warmtetransitie
Warmtewet

Financiën

ISDE
Nationaal Isolatie Programma (i.o)
Specifieke uitkeringen
Tegemoetkoming uitvoeringslasten (ROB)

Actuele ontwikkelingen

Coalitieakkoord:

- Nationaal Isolatie Programma
 - 2,5 miljoen woningen te isoleren tot en met 2030 (extra aandacht label E, F, G)
 - Hogere subsidie isolatie, subsidie enkelvoudige maatregelen
- Stimulering uitrol hybride warmtepompen
- Afschaffing verhuurdersheffing corporaties in ruil voor prestatieafspraken

Overige ontwikkelingen

- Energiearmoede: financiële tegemoetkomingen loopt via gemeenten
- Oorlog Oekraïne:
 - Vergroot draagvlak voor aardgasvrij
 - Maar versnellen is heel lastig

Nationaal Programma gericht op gebouwde omgeving (verkenning)

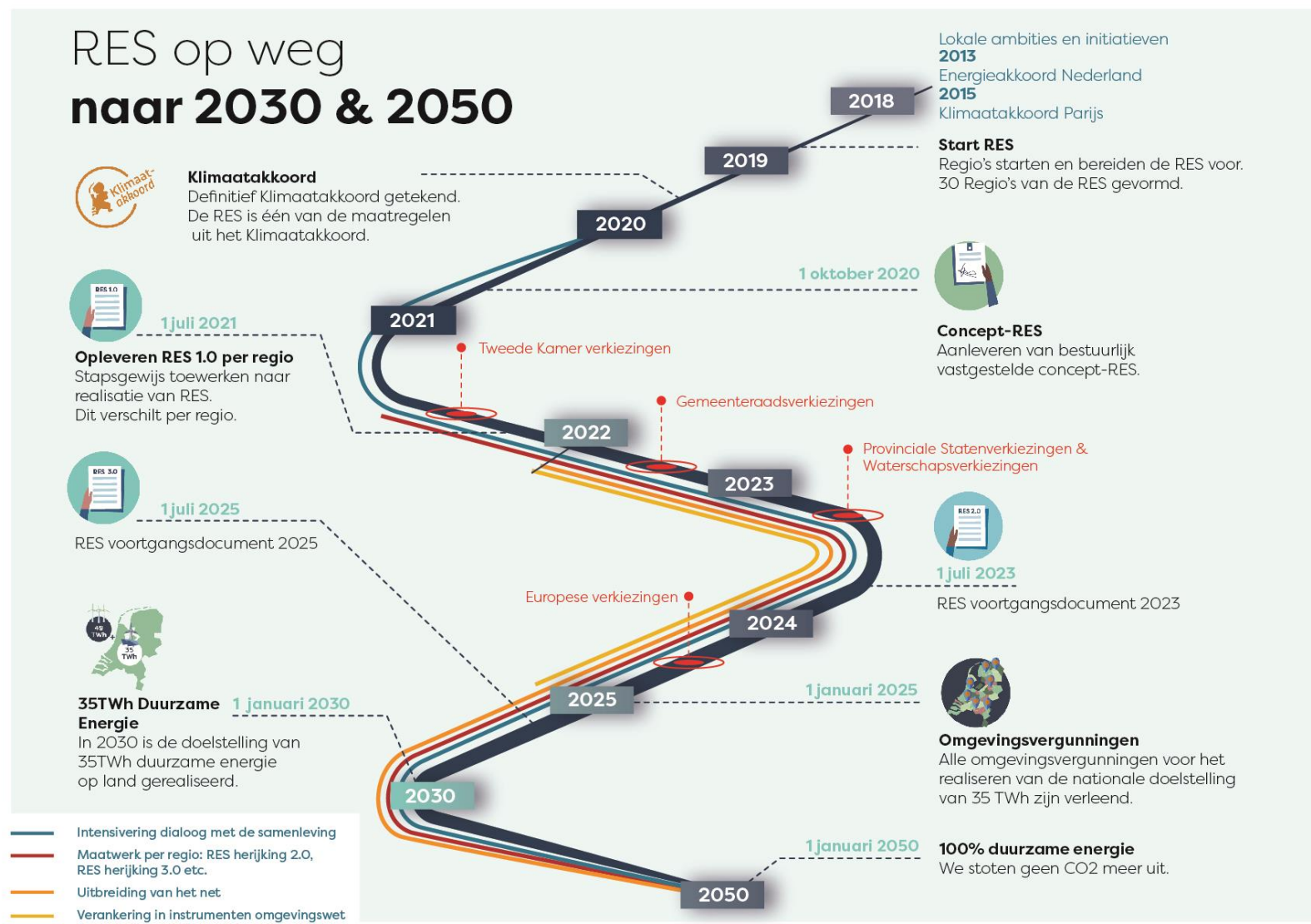
- Ondersteunen en ontzorgen gemeenten in uitvoering

Wet gemeentelijke instrumenten Warmte

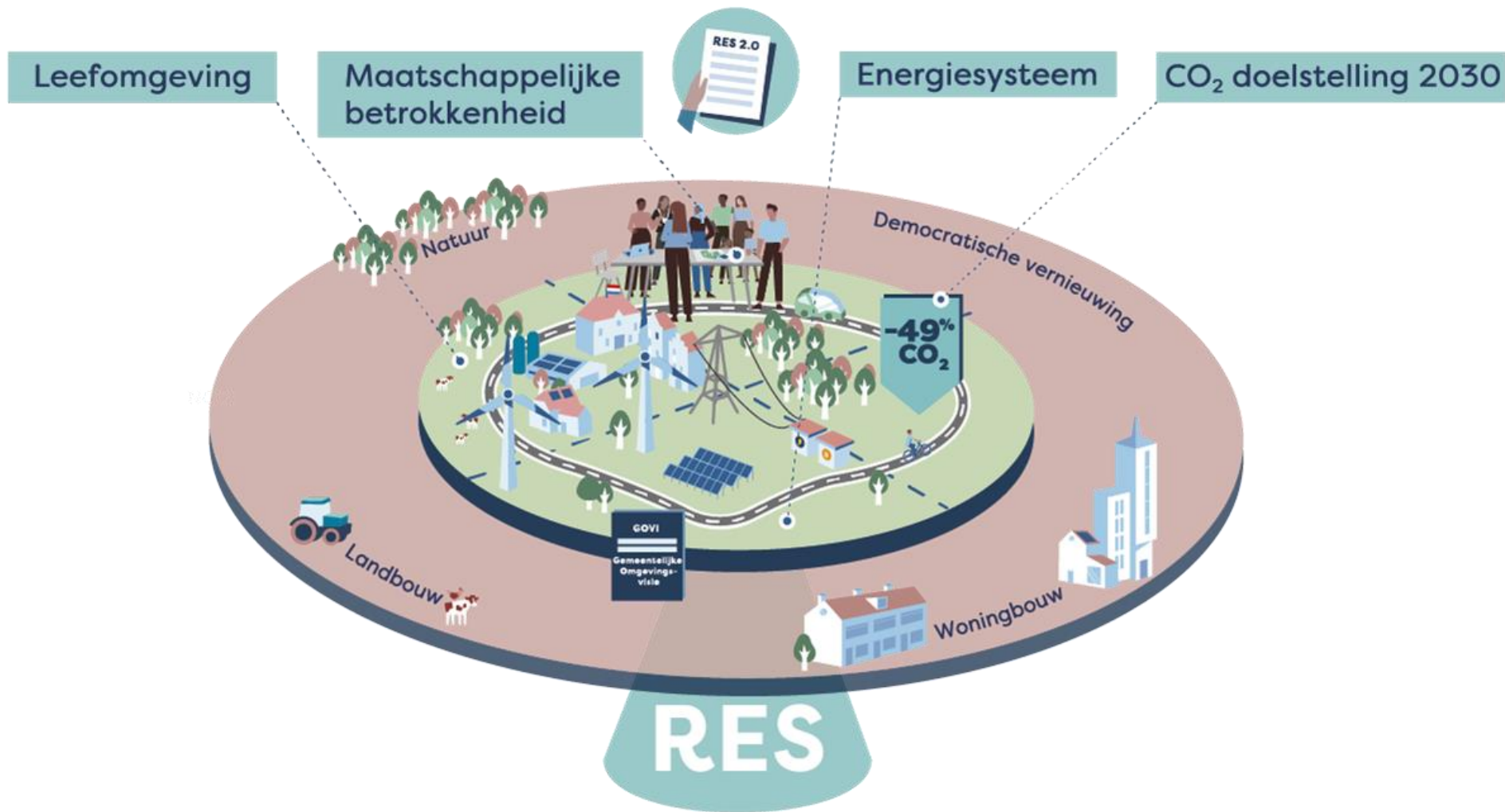
- Gemeentelijke bevoegdheden tot stellen van lokale regels om de energietransitie in de gebouwde omgeving vorm te geven en het transport van aardgas op termijn stop te kunnen zetten.
- Nieuwe Warmtewet

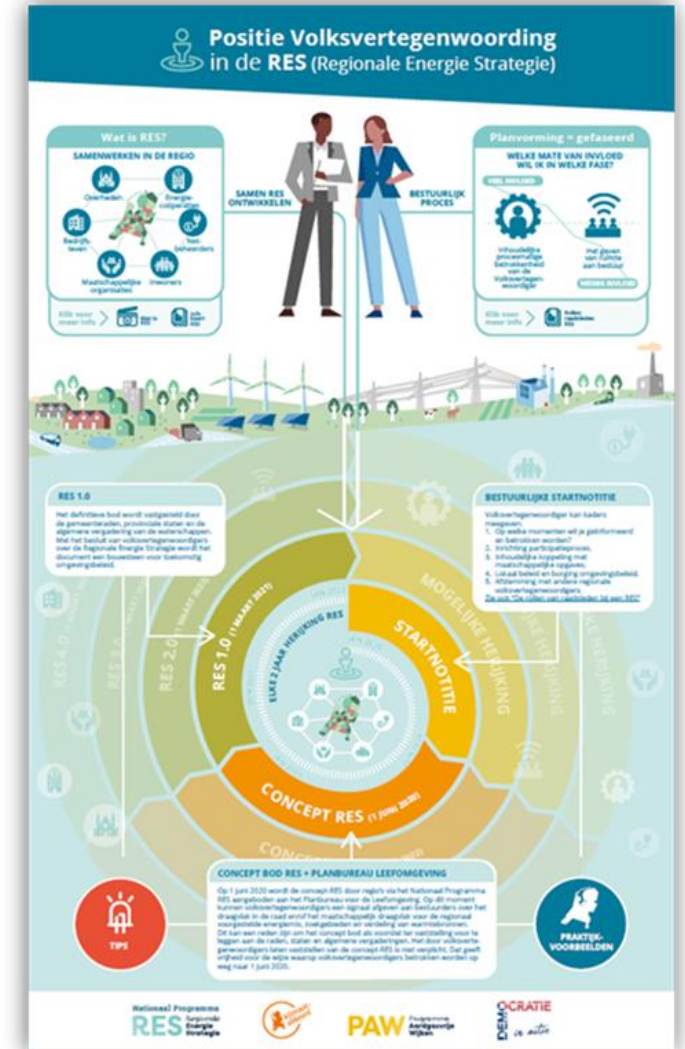
RES op weg naar 2030 & 2050

RES afwegingskader

1. Door kennis te vergroten en grip te houden op de informatievoorziening
2. Door kaders te stellen voor het participatieproces
3. Door regionale afspraken te maken over voortgang en herijking RES
4. Door verankering van de RES in de instrumenten van de Omgevingswet/ruimtelijk instrumentarium

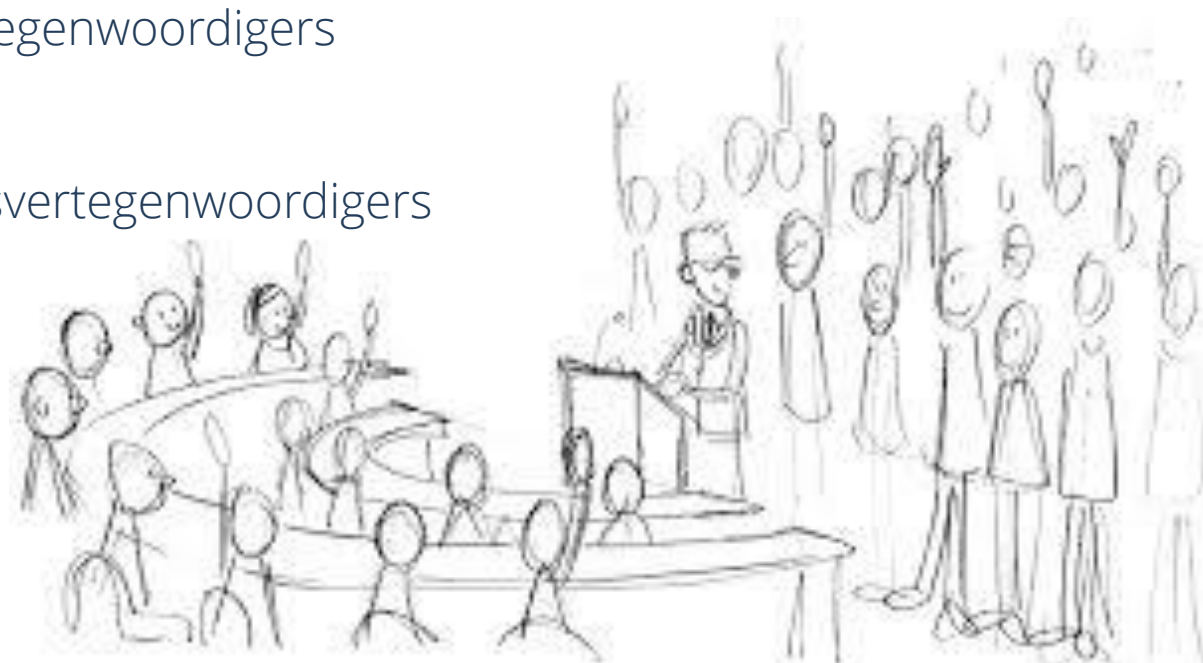

Representatieve democratie

Startnotities RES volksvertegenwoordigers
Raadswerkgroepen
Raadsinformatieavonden
Regionale werkgroep volksvertegenwoordigers

Input:
Straatgesprekken
Enquêtes
Werkateliers
Serious games

Link met de Omgevingswet
en participatie

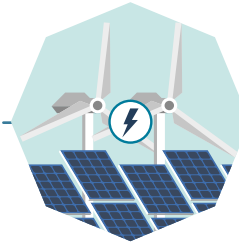

Participatieve democratie

PWE
Burgerpanels
G1000

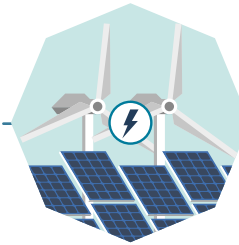
Doe democratie

Energiecoöperatie
Lokaal eigenaarschap
Financiële participatie

Interview met Teunis Reedijk

Raadslid gemeente Utrechtse
Heuvelrug (tot 2022)

VRAGEN ??

Tips!

- Houd grip op informatievoorziening.
- Stel kaders voor het participatieproces.
- Koester de regionale samenwerking.
- Bouw een netwerk
- Laat je voeden
- Choose your battles

Positie Volksvertegenwoording in de RES (Regionale Energie Strategie)

RES 1.0

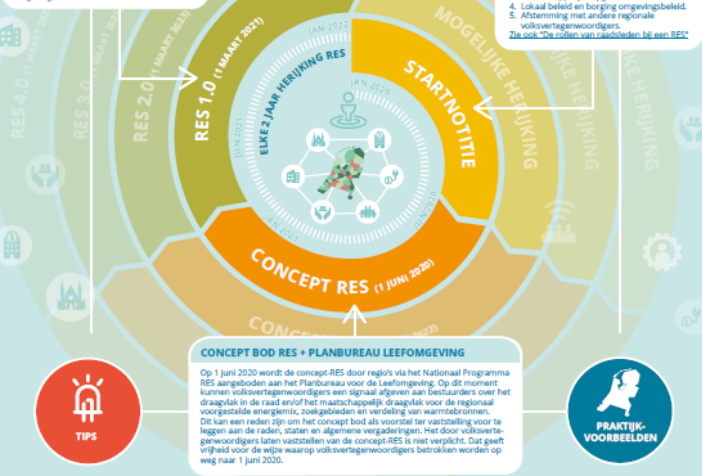
Het definitieve bod wordt vastgesteld door de gemeenteraden, provinciale staten en de algemene vergadering van de waterschappen. Met het besluit van volksvertegenwoordigers over de Regionale Energie Strategie wordt het document een bouwsteen voor toekomstig omgevingsbeleid.

BESTUURLIJKE STARTNOTITIE

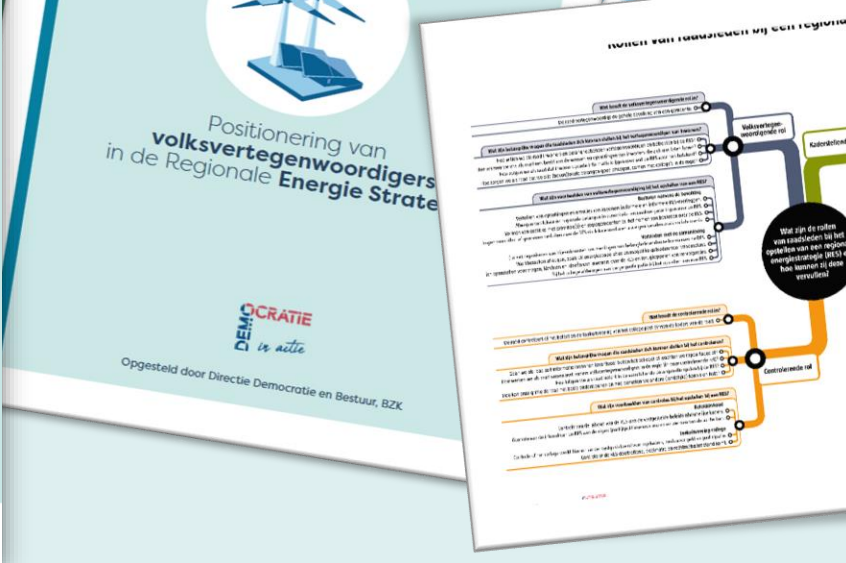
Volksvertegenwoordiger kan kaders meegeven:

- Op welke momenten wil je geïnformeerd en betrokken worden?
- Wichting participatieproces.
- Inhoudelijke koppeling met maatschappelijke opgaven.
- Lokaal beleid en boeiing omgevingsbeleid.
- Afstemming met andere regionale volksvertegenwoordigers.

Zie ook "De rollen van raadsleden bij een RES".

Informatie

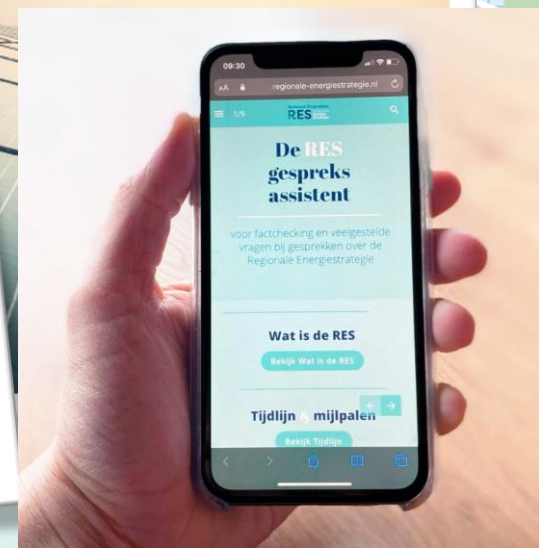

DEMOCRATIE in actie

Energie en democratie

Hoe democratische invloed op Regionale Energie Strategieën en andere complexe besluitvormingsprocessen kan worden versterkt

Prof. dr. Marcel Boogers | oktober 2019

ONZE HUIZEN EN GEBOUWEN VOORBEREIDEN EEN GROENERE TOEKOMST

15 december 2021

Op 14 juli zijn voorstellen gedaan die helpen bij de ontwikkeling van **hernieuwbare en minder vervuulende energiesystemen** voor onze huizen en openbare gebouwen. De herziene richtlijn energieprestatie van gebouwen draagt daartoe bij. Het doel is:

- minder emissies
- energiebesparing
- energiearme oplossingen
- renovatie faciliteiten
- de levenskwaliteit verbeteren
- werkgelegenheid en groei stimuleren

Gebouwen zijn goed voor:

DE BELANGRIJKSTE VOORSTELLEN VOOR WONINGEN EN GEBOUWEN

- De herziene richtlijn energieprestatie van gebouwen zal de renovatie van gebouwen faciliteren en opsplitsen in het gebouwenbestand in de EU moderniseren en decarboniseren. De richtlijn is essentieel voor de uitvoering van de **renovatiegolfstrategie**.
- De nieuwe **verordening inzake de verdeling van de inspanningen** bevat emissiereductiedoelstellingen op sectoren, en het gebouwenbestand in op sectoren waartoe gebouwen behoren.
- De nieuwe **richtlijn energie-efficiëntie en de richtlijn hernieuwbare energie** zullen gebouwen alle lidstaten voor 2050 die van toepassing zijn op sectoren hernieuwbare energie in gebouwen worden gestimuleerd.
- Door de **herziene richtlijn energie-efficiëntie en de richtlijn hernieuwbare energie** in gebouwen versnellen en energie-efficiënter worden en zal het gebruik van hernieuwbare energie in gebouwen versnellen en energie-efficiëntie stimuleren.
- De **handel in emissierechten** voor brandstoffen voor de bouw zal de emissiereductie versnellen en investeringen in hernieuwbare energie en energie-efficiëntie stimuleren.
- Via het **nieuwe sociale klimaatfonds**, dat wordt gefinancierd met inkomsten uit de handel in emissierechten van wegvervoer en gebouwen, zal **financiële steun worden verleend aan burgers**, met name kwetsbare huishoudens, om te investeren in renovatie of verwarmingssystemen en te zorgen voor een eerlijke transitie.

Informatie

Gemeente	Woningcorporatie	Netbeheerder
<p>Belang</p> <p>Heeft de regie in het gebied en planningsverantwoordelijkheid, en zorgt ervoor dat de gebouwde omgeving voldoet aan de lokale en nationale warmte, overgangswaarden en het omgevingsplan.</p> <p>Belang</p> <p>Verantwoordelijkheid voor de woonomgeving, zoals uitbreiding en behoud van bestaande woonwijken, uitbreiding van de woonomgeving en het omgevingsplan.</p> <p>Belang</p> <p>Verantwoordelijkheid voor het vasthouden van de eigen woonomgeving, zoals uitbreiding en behoud van bestaande woonwijken, uitbreiding van de woonomgeving en het omgevingsplan.</p>	<p>Belang</p> <p>Verantwoordelijkheid voor het vasthouden van de eigen woonomgeving, zoals uitbreiding en behoud van bestaande woonwijken, uitbreiding van de woonomgeving en het omgevingsplan.</p> <p>Belang</p> <p>Verantwoordelijkheid voor het vasthouden van de eigen woonomgeving, zoals uitbreiding en behoud van bestaande woonwijken, uitbreiding van de woonomgeving en het omgevingsplan.</p> <p>Belang</p> <p>Verantwoordelijkheid voor het vasthouden van de eigen woonomgeving, zoals uitbreiding en behoud van bestaande woonwijken, uitbreiding van de woonomgeving en het omgevingsplan.</p>	<p>Belang</p> <p>Verantwoordelijkheid voor het vasthouden van de eigen woonomgeving, zoals uitbreiding en behoud van bestaande woonwijken, uitbreiding van de woonomgeving en het omgevingsplan.</p> <p>Belang</p> <p>Verantwoordelijkheid voor het vasthouden van de eigen woonomgeving, zoals uitbreiding en behoud van bestaande woonwijken, uitbreiding van de woonomgeving en het omgevingsplan.</p> <p>Belang</p> <p>Verantwoordelijkheid voor het vasthouden van de eigen woonomgeving, zoals uitbreiding en behoud van bestaande woonwijken, uitbreiding van de woonomgeving en het omgevingsplan.</p>

Leerplatform voor raadsleden

Wil je als raadslid meer leren over je rol en je beschikbare instrumenten, of over inhoudelijke onderwerpen die voor jou als raadslid van belang zijn? Op het leerplatform voor raadsleden zijn zeven e-learning modules te vinden die je ondersteunen om een vliegende start te maken als raadslid.

Het leerplatform voor raadsleden is ontwikkeld door de **VNG Connect Academie** in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en de **VNG**, in samenwerking met de **Nederlandse Vereniging voor Raadsleden** en de **Vereniging van Griffiers**.

Raadgever Energietransitie in de gebouwde omgeving

In het Klimaatakkoord staan onder meer afspraken over de sector Gebouwde omgeving. Met name de afspraken over aardgasvrije wijken, maatschappelijk vastgoed en de utiliteitssector zijn van belang voor gemeenten.

Aardgasvrije wijken

In het Klimaatakkoord hebben partijen waaronder gemeenten en medeoverheden afgesproken dat we in 2050 van het aardgas af zijn. Dat betekent dat 7 miljoen woningen en 1 miljoen andere gebouwen in 2050 van het aardgas af zijn. Dat betekent dat 7 miljoen woningen en 1 miljoen andere gebouwen in 2050 van het aardgas af zijn. Dan gaan aardgas meer gebruiken om te koken en te verwarmen. De eerste stap wordt in 2030 gezet, dan gaan aardgas meer gebruiken om te koken en te verwarmen. Dan gaan aardgas meer gebruiken om te koken en te verwarmen. Dan gaan aardgas meer gebruiken om te koken en te verwarmen.

Voordat we van het aardgas af kunnen, moeten gebouwen geïsoleerd worden en bepaald gemeente, in samenspraak met anderen, een alternatief. Hierbij kan gedacht worden aan volledig verwarmen en koken via een elektrische oplossing zoals een warmtepomp, of aan een warmtenet.

Gemeenten hebben een belangrijke rol in de wijkgerichte warmtetransitie. Iedere gemeente moet voor eind 2021 een transitievisie warmte opstellen waarin zij het tijdsplan voor het aardgasvrij maken van de gemeente weergeeft. Dit wordt vervolgens in meer detail per wijk, buurt of kern uitgewerkt in een uitvoeringsplan.

Op de website van het Programma Aardgasvrije Wijken vindt u informatie over

- [Transitievisie Warmte](#)

Wegwijzer Warmtetransitie: Inhoudelijke kennis

PLATFORM31, DEMOCRATIE in actie, PAW, Programma Aardgasvrije Wijken, Nederlandse Vereniging voor Raadsleden, VERENIGING VAN GRIFFIERS

Vervolg inwerkprogramma raadsleden

Thematische verdiepende webinars (online, start 19.30 uur)

- De energietransitie en het Klimaatakkoord
- De opwek van duurzame energie: kansen en uitdagingen voor raadsleden
- Participatie en omgaan met polarisatie
- Verduurzaming scholen en ander maatschappelijk vastgoed
- Omgevingsbeleid en RES
- Aardgasvrij maken van wijken en gebouwen
- Duurzame mobiliteit

Woensdag 1 juni

Woensdag 8 juni

Woensdag 15 juni

Woensdag 14 september

Woensdag 21 september

Woensdag 28 september

Woensdag 5 oktober

Tweedaagse zomercursus (fysiek). Een combinatie van de basiscursus, de thematische verdieping én vaardighedentraining.

Woensdag 13 juli en donderdag
14 juli (hele dagen)

Bedankt voor uw aanwezigheid
En heel veel succes de komende vier jaar!

Meer informatie:

www.regionale-energiestrategie.nl

www.resgespreksassistent.nl

Contact:

Pascale Georgopoulou, p.georgopoulou@npres.nl